

HØRINGSNOTAT

Vedrørende høringssvar til forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for N39 Mønsted og Daugbjerg Kalkgruber og Mønsted Ådal

Forslag til Natura 2000-plan for N39 Mønsted og Daugbjerg Kalkgruber og Mønsted Ådal har været i offentlig høring fra den 21. februar 2022 til den 25. maj 2022.

Indkomne høringssvar kan ses i dokumentet "Indkomne høringssvar til høring af Natura 2000-planerne 2022-27" på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Den offentlige høring er annonceret på Miljøstyrelsens hjemmeside og via Miljøstyrelsens nyhedsbrev. Relevante myndigheder er desuden direkte orienteret, jf. miljømålsloven § 43. Lodsejere med væsentlige interesser, der vil kunne berøres af et eller flere elementer i planlægningen for et Natura 2000-område, er individuelt blevet orienteret om høringen over forslag til Natura 2000-planer. Relevante organisationer og foreninger er ligeledes blevet direkte orienteret. Alle forslag til Natura 2000-planer har kunnet tilgås via Miljøstyrelsens hjemmeside.

Miljøstyrelsen har i alt modtaget ca. 440 høringssvar både specifikke høringssvar vedrørende de enkelte Natura 2000-planer og mere generelle høringssvar vedrørende naturplanlægningen. De generelle høringssvar er sammenfattet i et samlet høringssvar "Miljøstyrelsens generelle høringssvar vedrørende forslag til Natura 2000-planer 2022-2027", som kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside. De områdespecifikke høringssvar er gennemgået og behandlet i lokale høringssvar for hvert enkelt Natura 2000-område.

Til denne Natura 2000-plan er der modtaget i alt **4** høringssvar.

Høringssvar vedrørende den Strategiske Miljøvurdering behandles separat i den sammenfattende redegørelse, som ligger tilgængelig på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Svarene har berørt følgende emner:

1. Datagrundlag
2. Indsatsprogram
3. Målsætninger
4. Udpegningsgrundlag og områdegrensninger

Dette høringssvar er inddelt emnevist. I det følgende afsnit sammenfattes de væsentligste synspunkter fra høringssvarene under de ovenfor nævnte emner, hvorefter Miljøstyrelsens bemærkninger er angivet i kursiv. Sidst i høringssvaret gennemgås eventuelle justeringer i relevante Natura 2000-plan på baggrund af de indkomne høringssvar.

Det bemærkes, at høringssvarene kun er gengivet i hovedtræk. Høringssvarene kan i deres helhed læses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Bemærkninger til planforslaget

1. Datagrundlag

Resumé af høringssvar

Viborg Kommune mener, at damflagermus, søbred med småurter, våd hede og urtebræmmer mangler i MiljøGIS.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen kan oplyse, at damflagermus ikke er registreret i området ved de seneste to overvågningsperioder. Artens aktuelle status i området er således ukendt. Det vurderes dog, at arten benytter området som overvintringslokalitet og i forbindelse med fouragering og yngel i større grad end illustreret af overvågningen.

Sø-naturtypen søbred med småurter (3130) er også på områdets udpegningsgrundlag, men naturtypen er ikke registreret ved den seneste kortlægning af området.

Naturtypen urtebræmme (6430) er ligeledes ikke registreret ved den seneste kortlægning, hvilket ikke fremgår tydeligt i det nuværende udkast til Natura 2000-planen. Miljøstyrelsen har noteret sig Viborg Kommunes input og vil derfor tilrette teksten i den endelige plan under afsnittet "Områdets udpegningsgrundlag" så det præciseres, at naturtypen urtebræmme ikke er registreret i området i denne planperiode.

Hvad angår våd hede (4010), er der i Mønsted Ådal ca. 2 km nord for Mønsted kortlagt et enkelt areal på 0,15 ha. Data for våd hede fremgår af [MiljøGIS](#) under temaet Lysåbne naturtyper (2016-2019) – Naturtilstand. Data kan downloades til brug i eget GIS-system enten via tabelfunktionen under det pågældende tema, eller ved WMS/WFS download. Se vejledning til dette på [MiljøGIS](#).

Resumé af høringssvar

En borger ønsker det tydeliggjort, at damflagermus ikke er overvåget i området under NOVANA. Borgeren mener desuden, at Natura 2000-område Mønsted Å mv. ikke er videre egnet som sommerlevested for damflagermus. Vandløbene og søerne i området er for små. Det ændrer dog ikke på, at Natura 2000-området er absolut essentielt for artens bevaringsstatus i begge biogeografiske regioner i Danmark pga. vinterraststederne i kalkgruberne. Derudover nævnes det i basisanalysen, at bestanden af overvintrende damflagermus er stigende. Der fremlægges dog ingen data eller reference for den påstand. Seneste opgørelse er 13 år gammel (Baagøe & Degn 2009), dvs. for flere NOVANA-perioder/Art.17-afrapporteringer siden. Borgeren mener ikke, at så forældede data kan anses at være retvisende for arters nuværende status.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Det har fra miljømålslovens vedtagelse været kendt, at der ikke ville være målrettede datasæt tilstede for alle arter og naturtyper, hvorfor det fremgår af lovbemærkningerne, at Natura 2000-planerne løbende vil blive udbygget med nye overvågningsdata. Artens aktuelle status i området er angivet som ukendt i basisanalysens artsafsnit, og mht. bestanden af overvintrende damflagermus, så har Miljøstyrelsen refereret til den seneste opgørelse fra 2009. Artens nuværende status på overvintringslokaliteten er ikke beskrevet i basisanalysen pga. manglende data.

I basisanalysen for området nævnes alene overvintringsdata fra undersøgelser i 2003 og 2009, som Miljøstyrelsen finder er kvalitetssikrede overvågningsdata. Dette understøttes også i DCE Aarhus Universitets faglige notat: "Damflagermus i

Mønsted Kalkgruber” fra 2020, hvor der ligeledes refereres til netop disse to undersøgelser, og hvor det tydeligt fremgår, at opgørelsen i 2009 er den senest valide bestandsopgørelse, og at udviklingen i bestandsstørrelsen af damflagermus i den efterfølgende 10-årige periode er ukendt. Dette fremgår også tydeligt i basisanalysen, der er således ikke inddraget data fra andre kilder.

Resumé af høringssvar

En borger mener, at der i basisanalyserne er angivet andre informationer om forekomst og udbredelse af damflagermus end de data, som er medtaget i NOVANA-overvågningen og som er indrapporteret i Artikel 17-afrapporteringen til EU. Det misvisende datagrundlag kunne tyde på, at man ukritisk har trukket informationer fra Naturdatabasen, og derfor har medtaget stærkt tvivlsomme og udokumenterede registreringer af flagermus, som blev sorteret fra ved kvalitetssikring af NOVANA-overvågningen.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Natura 2000-planerne bygger på basisanalyserne, der redegør for datagrundlaget. Data er indsamlet i perioden 2013-2019 som en del af det nationale overvågningsprogram – NOVANA. Der er tale om kvalitetssikrede data, der er indsamlet på nationalt niveau ud fra tekniske anvisninger udarbejdet i et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Miljøstyrelsen. Alle data i Naturdatabasen er kvalitetssikret af alle instanser i kvalitetssikringssystemet, og de danner således grundlag for både Artikel 17-afrapportering og Natura 2000-planerne.

2. Indsatsprogram

Resumé af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening, Viborg mener, at flagermuspopulationen i Mønsted Kalkgruber har været markant nedadgående siden 2013. Efter foreningens opfattelse bør der således indarbejdes specifikke retningslinjer for begge kalkgruber om restriktioner og begrænsninger af forstyrrelser i overvintringsperioden, inkl. sværmeperioden 15. aug.- 1. nov. og i udflyvningsperioden 1. mar.- 15. maj.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Natura 2000-basisanalyserne præsenterer de seneste kvalitetssikrede datasæt for bestanden af damflagermus i Natura 2000-området. Disse danner grundlag for den efterfølgende Natura 2000-planlægning. I 2020 vurderede DCE Aarhus Universitet i det faglige notat: ”Damflagermus i Mønsted Kalkgruber”, at opgørelsen i 2009 er den senest opgørelse, og at udvikling i bestandsstørrelse efterfølgende er ukendt. Miljøstyrelsen kan supplere med at bevaringsstatus for damflagermus i Danmark senest i 2019 blev indrapporteret som gunstig ved den såkaldte artikel 17-indrapportering til EU.

Miljøstyrelsen kan desuden oplyse, at Miljømålsloven fastlægger en opgavefordeling mellem stat og kommuner, der giver staten det overordnede ansvar for gennemførelse af direktivforpligtelserne og overlader den konkrete gennemførelse heraf til de respektive myndigheder. Natura 2000-planerne fastlægger udelukkende rammerne for den opfølgende handleplanlægning, men de fastsætter ikke specifikke krav til forvaltning af konkrete arealer. Konkrete projektforslag skal således rettes mod relevante handleplanmyndighed.

Miljøstyrelsen har bestilt DCE til at lave en gennemgang af alle Natura 2000-områderne med henblik på en vurdering af evt. forstyrrelsestrusler.

Resumé af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening, Viborg har flere forslag til pleje af området naturtyper. Det drejer sig blandt andet om et kalkoverdrev ved Mønsted Kalkgruber samt et hedeområde nord for Birke Sø. Begge steder med store botaniske værdier efter Danmarks Naturfredningsforening, Viborgs mening.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen kan oplyse, at Miljømålsloven fastlægger en opgavefordeling mellem stat og kommuner, der giver staten det overordnede ansvar for gennemførelse af direktivforpligtelserne og overlader den konkrete gennemførelse heraf til de respektive myndigheder. Natura 2000-planerne fastlægger udelukkende rammerne for den opfølgende handleplanlægning, men de fastsætter ikke specifikke krav til forvaltning af konkrete arealer. Konkrete projektforslag skal således rettes mod relevante handleplanmyndighed.

3. Målsætninger

Resumé af høringssvar

Viborg Kommune mener, at en del af udpegningsarterne ikke er nævnt under planens målsætninger.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Målsætningerne for de ikke nævnte udpegningsarter er omfattet af de konkrete målsætninger i Natura 2000-planen. Mht. de overordnede målsætninger i planen angiver det de overordnede og langsigtede mål for, hvordan området skal udvikle sig for såvel at sikre det konkrete områdes integritet og for at bidrage til opnåelse af gunstig bevaringsstatus for naturtyper og arter på biogeografisk niveau. Konkrete naturtyper, arter og fugle er fremhævede på baggrund af en række væsentlighedskriterier fastsat ud fra en faglig vurdering. Ved udarbejdelsen inddrages bl.a. viden om de enkelte elementer på områdets udpegningsgrundlaget har en specielt vigtig forekomst på biogeografisk niveau i det pågældende Natura 2000-område, er i stærk ugunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau eller er sjældne, og derfor kun er medtaget på enkelte Natura 2000-områders udpegningsgrundlag.

4. Udpegningsgrundlag og områdegrænser

Resumé af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening Viborg foreslå, at Natura 2000-området udvides nord for hovedvej 26 med yderligere strækninger af Jordbro ådal inklusiv Jordbro Eng sø, som blev indviet i 2016 og allerede har et varieret naturindhold.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen kan oplyse, at den gennemførte høring vedrørte alene forslag til Natura 2000-planer. Ændringer i habitat- og fuglebeskyttelsesområdenes afgrænsning skete i en selvstændig proces i 2017-2018. Denne grænsejustering kan man læse mere om på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Justering af forslag til Natura 2000-plan for N39 Mønsted og Daugbjerg Kalkgruber og Mønsted Ådal

På baggrund af de indkomne bemærkninger er Natura 2000-planens afsnit om "Områdets udpegningsgrundlag" tilrettet, så det præciseres, at naturtypen urtebræmme ikke er registreret i området i denne planperiode.

Ingen af ændringerne i forhold til planforslaget giver anledning til fornyet høring over planforslaget, jf. miljømålslovens § 45.

Bilag 1: Indkomne hørings svar til Natura 2000- planforslaget N39 Mønsted og Daugbjerg Kalkgruber og Mønsted Ådal

Sagsnummer	Høringspart
2022-37162	Viborg Kommune
2022-39438	En borger
2022-51469/2022-39424	En borger
2022-36922/2022-44809	Danmarks Naturfredningsforening, Viborg